B. N. C
FIRENZE
1061
26

Digitized by Google

[illegible]

1061 26

XXVII
ADRIAN
1660
MISCELLANEE
R. BIBLIOTECA NAZ. CENTRALE DI FIRENZE
10.61.
26

A
A 921·
1061
26

ILLVSTRISSIMO, AC AMPLISSIMO EQVITI

CAMILLO MARCHIONI COPPOLO

Dum quaſi totâ perluſtratâ Europâ

IVSSV SERENISSIMI PRINCIPIS

FERDINANDI II.

MAGNI DVCIS HETRVRIÆ,

AD CATHOLICAM MAIESTATEM

CAROLI II.

REGIS HISPANIARVM

IN OBITV

PHILIPPI IV.

GLORIOSAE MEMORIAE CATHOLICI REGIS

Mœrendi officia deferret,

Et delatum ipſi CAROLO REGI Regnum gratularetur

PANEGYRIS.

AD ILLVSTRISS. AC AMPLISSIMVM EQVITEM

FRANCISCVM

MARCHIONEM COPPOLVM

MAGNI DVCIS HETRVRIAE CVBICVLI PRAEFECTVM.

Authore PETRO ADRIANO *Vanden-Broecke Belga à Tenaramondâ*
Publico Eloquentiæ Profeſſore Piſis.

1061
26

LVCÆ, Apud Hiacynthum Pacium, &c. MDCLXVIII.

Superiorum permiſſu.

1061 26

ILLVSTRISS. ac AMPLISS. EQVITI

FRANCISCO
MARCHIONI COPPOLO
MAGNI HETRVRIÆ DVCIS
CVBICVLI PRÆFECTO.

S. P. D.

Petrus Adrianus Vanden-Broecke Belga.

QVO nomine hæc qualiſcumq; lucubratio tuæ in primis Amplitudini, FRANCISCE MARCHIO, debebatur ſtatim in ipsâ fronte Panegyris dicit, in iſtâ filij tui Marchionis Camilli præſtantiſsima Virtus, & heroici animi locupletiſsimæ dotes, non quidem vt deberent, ſed vt mea imbecillitas ingenij permiſit, celebrantur. Is enim iam eò acceſsit, vt multò fæliciùs poſsit humana Elogia ſuâ ipſe Virtute, ac tuâ diſciplina inſtitutus mereri, quàm nos impari conatu laudem exprimere poſsimus. Nunc ſi me ipſum cogito, an non totus tibi, ſed quot nominibus deuincior? Tuæ enim Amplitudinis operâ Sereniſsimo Principi Ferdinando Secundo Magno Hetruriæ Duci, non modò innotui, ſed tuo quoq; ſingulari ſtudio factum eſt, vt ab Auguſtâ Celſitudine Principis, cuius certè Regia Munificentia hoc æuo litteras, earumque cul-

tores vnicè ſuſtentat, gratuitò aduerſus inopiam, quæ ferè Noſtri ordinis homines comitatur, præſidio munirer, annuo inquam ære ad tuenda commodiùs in litteris otia donarer. Accedit priuata tua in me benignitas, ac ſponte beneuolentis animi propenſio, quo merito? Si tota tenuitas mea excutitur, nullo. Aliqua fortaſsis diligentia, aut voluntas quippiam in litteris tentandi tuæ potuit Amplitudini placuiſſe, ſed ea herclè tanta non fuit, vt dignus videri poſsim, quem tuis ſermonibus honorificè paſsim apud alios Proceres commendares, quemue ſingulari Patrocinio tuendũ, immò & donis honeſtandum ſuſciperes. Feciſti tamen ſolâ, vt nunc video, tuæ generoſæ Indolis bonitate, cui nil maius habeo, quod reponam, quàm meum in primis cum eximio cultu amorem, & hoc grati animi pignus in hâc qualicumque de Filio tuo Panegyri expreſſum; id hilari à me vultu accipe, qui me pridem Amplitudini tuæ totum dedidi, ac nunc à Summo Deo hìc omnia, quæ deſideres, bona, & queis ſero in cæleſti domicilio fruare, æterna Voueo. Vale.

Piſis quarto Idus Decembris CIƆIƆCLXVII.

IL-

ILLVSTRISSIMO, ac AMPLISSIMO EQVITI

CAMILLO MARCHIONI COPPOLO

Dum totâ quaſi perluſtratâ Europâ
IVSSV MAGNI HETRVRIÆ DVCIS
Ad CATHOLICAM MAIESTATEM HISPANIARVM
MITTERETVR.

PANEGYRIS.

QVI ſemel exoriens Diuis fælicibus auras
Æthereas carpit, celſoque è ſanguine cretus
Egregias animo laudes, præclaraquè cepta,
Ac decus heroum primo meditatur ab æuo,
Is latuiſſe nequit. Fauſtis penetralibus ætas
In laudes educta ſuas ſe ſponte ſuperbis
Exacuit ſtimulis, & honoribus inſtat auitis
AEmula, nec vinci curis, vinciuè labore
Vllo ſe patitur, donec, virtute ſecundâ
Victurum egregijs nomen memorabile factis,
Et famam æternis, inſignem annalibus addat.
Talis magnanimâ floreſcens indole Virtus
Haud dubia interpres laudum decoriſque futurì
Viſa, Camille, tuo primo eluxiſſe ſub æuo.
Nam tibi ſi demit quis nomina prima iuuentæ;
Nulla iuuenta fuit; iam tum mens ardua ferri
Conſilijs animoſa ſuis, nutuque ſagaci
Canitiem Pyliæ potuit ſuperare ſenectæ.
Certatim ſe Cyrrha tibi, ſe Delphica Phocis
Obtulit, & Clariæ dant aurea fila ſorores.
Ipſa parens rerum ſi quid caligine ſepit
Obſcurà,. ſi quid tectum mortalibus abdit,
Id latebris tibi nuda ſuis natura recludit,
Indulgetque alacres ipſa in penetralia ſenſus

In politioribus diſciplinis, & rerum naturalium cognitione tum nouâ, ac vetere Iuris dicundi ſciētiâ, ac in omni, ſeu Græcâ, ſeu Romana Hiſtoriâ ad ſtuporem excultus.

 Ferre

Ferre omnes, propiuſquè Sacrâ ſub imagine veri
Cauſarum ſeriem, & nexus ſpectare latentes.
Tum quæ Cecropidis olim, quæ iura Mycenis,
Et Creſſis ſteterint Dictei ad littora ponti
Veſtigas. Nigro tu quæ ſub Memnone leges
Frenarint Indos, quæ iuſſa ſecuta Canopus,
Quæ pater ipſe tumens ſepteno in gurgite Nilus;
Auſoniiſque actum iam noſti annalibus æuum.
Quâ vi Romulidæ, quo gens inuicta Gradiuo
A gemino Phœbo, gemināquè à Doride robur,
Victriceſque aquilas toto circumtulit orbe;
Quæ pelago ſtarent, quæ terris iura ſubactis,
Quæ metâ Imperijs fatis præſcripta ſupremis,
Vt tandem Arctois hæc moles occidat armis.
At Venus Idalijs dum tranat oloribus aſtra,
Et vigiles animi curas, vigileſque labores,
Et Iuuenem totum Naturæ incumbere ſacris
Aſpicit; & viridi iam tum florere iuuentâ,
Quid ceſſas Hymenæe? Heroo à ſanguine ducta
En ait vt caſtis Traſimeni ad littora plantis
It Virgo! vt facie fælix, vt tota Dianæ
Incedit ſimilis! par noſtræ, aut æmula formæ!
Hæc nunc æterno perfectis ordine fatis
Huic claro Heroi tædis ſocianda Maritis.

Stirps antiquiſſima ac nobiliſſima paucis indicatur.

Scis genus. Ambobus Tellus Peruſina ſuperbit.
Nil ſtirpe antiquâ, nil Virgine clarius illâ.
Huic genus ipſa Arctos, ſeptemque dederè Triones,
Ticinique inter latices, interquè fluenta
Eridani magnos cum magna Gente Penates
Arctoi poſuere Atauì. Poſt inclyta toti

Nuptiæ Marchionis interuentu Sereniſſimorum Hetturiæ nobilitatæ.

Iam nota Auſoniae ſe ſtirps diffudit in Vmbros,
Et nunc Tyrrheno longè eſt gratiſſima Regi.
I Nate, & thalamis ambos coniunge volentes.
Paret Hymen, caſtoque animos deuincit amore.
Famaque ſe didit; Floræ ſub mænibus altæ
Ingeminant plauſus, ipſi ad Connubia Reges

Tyrrheni

Tyrrheni veniunt; tanto dignatur honore
Maieſtas Auguſta ſuos, propiuſque ſecundo
Coniugibus ſancit ſocialia fœdera nutu.
Aſt heu Cælicolum pietas! heu Numina diuûm!
Quæ tantis cæptis, & tam fælicibus obſtat
Auſpicijs læuo detorquens ſtamina fuſo
Atropos? & votis nil exorabile Fatum?
Ah miſera, vt primos Lucinæ experta labores,
Vt thalami Geniale decus iam ſtirpe virili
Extulit, & dulci dat pignus amabile Patri,
Pignus Auo, celſi creſcant quâ Prole Penates,
Stirpſque æterna ſuo ſit permanſura ſub æuo.
Illa euicta malis ſummiſque doloribus ægra,
Solaque ſydereo iam mentem affixa Tonanti
Has res mortales æuo florente reliquit,
Quid facias? quondam nimboſa vt ſaxa petiuit,
Et raptam Euridicen, raptam ſub rupibus Hæmi
Euridicen, dulci nequicquam ſaucius igni
Euridicen vocat, Euridicen Rhodopeius Heros
Vnam orat Diuos, vnam lacrymiſquè, lyrâquè
Ingemit Euridicen, Sic tu ſingultibus æger
Sparſure Alpinis ſuſpiria triſtia nimbis
Deuia luſtra petes, & inhoſpita teſqua Dolori?
Haud ita. Cælicolum nutus, ac grandia fata,
Seu ſint prona tuis, ſeu ſint contraria Votis,
Excipis, & placido ſtat mens immota tenore.
Mox iuuat Europen, duplici quà didita Ponto
Regna tenet, latiſquè ſuo quà finibus Orbem
It complexa ſinu, propius peragraſſe videndo.
Sic Pubes Heroa alto de ſanguine Graiûm,
Dum laude egregiâ, pulchrâque cupidine pectus
Extimulata ardet vario nouiſſe ſub axe
Qui Ritus, moreſue hominum, queiſue acta feratur
Gens ſua quæque animis, quæ laus, & gloria cordi,
Quæ ſtimulet Virtus, tardetuè ignauia pectus;
Aut Thebas olim, aut magnam Lacedæmona liquit,

At paulo poſt (heu luctû acerbû!) Clariſſima coniux, relictâ virili ſexus prole, vi morbi oppreſſa in ipſo ætatis flore fato extinguitur; quem caſum, cum ita ſummo Numini viſum eſſet, ipſe Marchio æquiſſimo ac conſtantiſſimo animo tulit.

Ipſiſque Actæis etiam diſceſſit Athenis.
Ergo Tyrrhenæ iam linquis mœnia Floræ;
Aereaſque alacrem mannis velocibus alpes
Tranſgreſſum, Eridanique, ac flumina magna ſecantem
Ticini, Tellus primùm fœlicibus aruis
Te Taurina capit, primoquè excepit honore
Rex ipſe Allobrogum, ſæpè & penetralibus altis
Affatu fouet. Officijs ingentibus ardet
Primorum certaſſe manus, ſi quando moratus
Conuentu in medio ſtas ipſa ad limina Regis,
Seu comitem ſyluis venatu maximus Heros
Adſciſcit, clauſiſuè feris immania ſepta,
Et lucos præbet, Taurina & cernere Tempe.
Mox Galli fines Mauortia Regna petuntur.
Hinc iter vndiſonum Rhodani, celereſque meatus,
Hinc contra placido cunctantem gurgite labi
Aſpectas Ararim. Se crebræ turribus altis
Oſtentant Vrbes, ſe plenis Oppida Celtis;
Nec non ſydereis impoſtæ rupibus arces
Apparent denſæ. Tum Sequana maximus amnis,
Sequana, qui Pater vndarum, qui limina Regum,
Borbonioſque lares ſubmiſſo gurgite lambit.
Hic Regni ſedes Vrbs alta, Auguſta ſubitur,
Quâ vix Europe quidquam, vix Orbis vterque
Maius habet, medioùe videt Sol altus Olympo,
Murorum immani ductu, immaniquè receſſu
Hinc, ac hinc in mille ſinus, ac mille viarum
Diffuſa ambages. Denſa vndique limina Diuûm
Aut Phrygius, Pariuſuè ſilex ad ſydera tollit:
Sic quoque Primorum ſedes, ac ardua tecta
Oebalio paſſim contingunt marmore nubes.
Nil vacuum; quàcumquè oculos, quà lumina vertis
Exundant cœtus, & non numerabile vulgus.
At tibi Rex animo tantum, Rex maximus hæret,
Nec ceſſare potes, ni Regia protinus ora
Demiſſo cultu, ac ſtudijs venerare ſecundis.
O quæ

A Carolo Emanuele Duce Sabaudiæ Principe Pedemôtii Rege Cypri &c. humaniſsimè excipitur

Hinc digreſſus Galliam clariſsimum Europæ Regnum perluſtrat.

Lutetia Pariſiorum breui elogio commendatur.

A' Ludouico XIV. Galliæ, & Nauarræ Rege Chriſtianiſs. ab Anna Maria Mauritia Auſtriaca Regina Matre, & Ma-

O quæ Memnonij tam fauſta à littore Gangis
Lux vlla exoritur! quæ ſors tam læta refulſit!
Maieſtas ſe tanta tibi, nutuſque ſerenos
Indulget, blandoque etiam ſermone moratur,
Quid charus Genitor? quid res nunc Itala floret?
Qui noua Gens, Geniuſue loci, qui Gallia cordi?
Quæuè iter? Heſperiaſne Arces? fineſne Britannos?
Tum magnum Europæ luſtrandæ vt nouit amorem,
Macte inquit votis; aſpirat prima iuuenta,
Aſpiretquè etiam cæptis fælicibus Æther.
His dictis miro incenſum dimittit amore.
Quin poſthàc aditus omnes, poſt Aula pateſcit.
Te placidis animis acceptat Regia Socrus,
Regia te Coniux ſolio ſubnixa ſuperbo;
Eſtque inter Proceres cum Rege aſtare poteſtas;
Seu Diuûm templis ſacratæ aduoluitur aræ
Cælicolum Regis, ſeu clauſâ indagine ſaltus
Forte ſubit, placitiſque animum venatibus addit;
Scenarumue amor eſt, aut dat ſimulacra Gradiui,
Et concurſantes hoſtili more Phalanges.
Nec non Primores Regali à ſanguine creti
Excipiunt proni; quin ipſæ Heroides altæ
Certatim ſtudijs, raro & dignantur honore.
Mox vaſti Oceani Pelagus, Doriſquè Britannæ
Excipit, & fauſtâ vectum per cærula puppe
Ipſa procul candente Mari tellure recepit
Albion, Arctoi Dominatrix Inſula ponti
Albion, extremis quam Nereus alluit vndis.
Hic decus egregium quod vix optabile votis,
Speque omni maius celſæ penetralibus Aulæ
Obtingit, rarique ſimul cumulantur honores.
Namque Caledonijs Regnator maximus aruis
Qui triplex Pelagus circum ſua Regna volutum
Imperio premit, ac latâ ditione tuetur,
Te crebro affatu, & blandis ſermonibus vltro
Dignatur, munuſque omni pretioſius auro

Quale

ria Tereſia Reginâ Regnante peramâter accipitur, nec non ad Regia oblectamenta, ac ſacras Chriſtianiſſimi functiones admittitur.

E Galliâ in Britanniam nauigat, ac ibidè à Carolo II. Angliæ, Schotiæ, & Hiberniç Rege humaniſſimè exceptus ipſa manu Regis noui, & inauditi artificij telum militare dono accipit. A Regina quoq; & Sereniſſimo Fratre Regis mirâ comitate excipitur. Tum prçcipuas Vrbes, & quç ibi rara, ac Claſſem naualè aſpicit.

Quale ſub AEolia Lipare vix ſuderit igni
Mulciber, aut ducat cæleſti incude Pyracmon,
Raucum fulmineum Gradiui ad munia telum
Bis tonitru æthereo reſonans, bis & igne coruſco
Lethiferam piceo torquens ſub turbine glandem;
Ipſe manu propriâ monumentum, & pignus amoris
Donat haberé ſui: Studyſ nil diſtat ab iſtis
Et rerum, & Sceptri conſors Regina Britanni.
Nil quoque primores; nil ipſo ſanguine Regi
Germanus. Pulchri poſt Oppida maxima Regni,
Poſt primas arces, Tameſimque, rateſque ſuperbas
Aſpicis, & vectas Auroræ à littore merces.
Tum Pelagi robur milleno Remige Claſſes,
Et totum armigeris conſtratum puppibus æquor.
Hinc Auſtro facili fluctuſque, vndaſque remenſum
Oceani, quà tuta ſilet vis aſpera ponti,
Qua nulli venti, placido lætiſſima portu
Belgidis Ora capit. Nil Belgide pulchrius vſquam,
Si tantum Mauors pacatis exulet aruis.
Tota poteſt Tellus Vrbs vna immenſa videri;
Oppida ſic iungi, ſic Vrbes Vrbibus addi.
Cum Cœtu aſpicias denſo; ſic vbere pingui
Seu genio meliore ſoli, ſeu ſydere Cæli,
Aut cuncta humano laté efflorеſcere cultu.
Tu primas paſſim ſedes, ac priſca Quiritum
Hic etiam monumenta vides, quâ Norica Tethys
Littoreis arces, ac propugnacula ripis,
Crebraqué rautiſono tutatur mænia fluctu.
Quà Scaldis Pater humentum Rex mitis aquarum
Ceu placidus Ganges, ceu Nilus labitur altus,
Egregiaſque Vrbes ingenti maximus amne
Irrigat, ac refluus Pelagi retumeſcit ab æſtu.
Quaùe oritur tenui lapſus cum gurgite Senna;
Bruxellæqué Arces, eductaque mænia Cælo
Feſtinat tremulo percurrere limpidus amni.
Queis hic non ſtudijs, quo non cumulatus honore?

Indè in Flandriam traijcit, quæ breuiter à frequentia Vrbium. & Oppidorũ Vbertate ſoli, hauſtu Cæli ſaluberrimo, à cultu, & induſtriâ incolarum laudatur.

Te

Te rerum cuſtos ab Rege electus Ibero
Obſequijs fouet, ac epulis, ſtratiſque ſuperbis
Regali luxu mediâ ſuſcepit in Aulâ.
Poſt Batauos penetrare ſinus Neptunia Regna
Haud ceſſas, paſſimque vrbes, paſſim omnia rauco
Aſpicis incingi ponto, fluctuſquè, procellaſquè
Aggeribus frangi, nec quamuis altius extet
Planitie Pelagus ſuffundi fluctibus arua.
Innumeri Vrbes, innumeri latè Oppida Cætus
Incoluère, Indi paſſim qui ad littora Gangis
Submittant puppes, totoque Oriente paratas
Poſt magno Europæ diſpenſent fœnore merces.
Sic opibus res iſta viget; ſic Amſtela creuit,
Quæ nunc Millenas geminum per Nerea puppes
Diuidit, vt ſi quid mirum, quid rarius vſquam eſt,
Id Patriæ curuis cura eſt vexiſſe carinis.
Hic neque delicias Nemorum, nec Theſſala tempe,
Aut Clarios laticès, ſyluaquè Heliconidis Vmbras,
Auiaque Argiuo Muſarum perſona cantu
Exoptes; præbent Hagani hæc omnia ſaltus.
Hic etiam Princeps Naſſauâ è ſtirpe Vetuſtâ
Egregius Sanguis, cui quondam Regia Mater
Auguſta Herois Regi Germana Britanno,
Dum venerare Virum, regali limine tecti
Te miris ſtudijs, magno & complexus amore eſt.
Tum quicquid Rhenus fælicibus alluit vndis,
Aſpectaſſe iuuat, ſeu quâ iam gurgite ſacro
Exoriens primum Rhæteis alpibus exit,
Exiguoſque trahit latices, quâue auctus aquarum
Vorticibus rapidis iam toto ſpumeus amne
Teutonicis latè dominata Heroibus arua
Permeat, & viridi paſſim frondente Lyeo
It ripâ, tumidumque ſonans erumpit in æquor.
Quin etiam quâcumque fluit Germanica Doris,
Seu latè ad Cymbros, Sueonumque aſperrima Regna,
Lappionumque ſinus, ſeu Moſcha ad littora tendit,
Quâquè

Bruxellis Vrbe primaria Ducatus Brabantiæ ab ipſo Belgij Præfecto Marchione Caſtel Rodrigo ſūma humanitate Regali epulo excipitur.

Hollandiæ compēdiaria deſcriptio. Hagæ Comitum, à Celſitudine Principis Orangij inter venerādi obſequia perhumaniter tractatur.

Totū poſtea Rhenanū tractum, & Germaniam perluſtrat, ac à Sereniſs. Electoribus Palatino, Moguntino, Brandēburgico, Saxonico (aliæ celſitudines per id tēpus Domo ab erant) cū humaniſs. comitate vna ſecum priuatis, & publicis epulis adhibetur idē honos à Sereniſs. Antiſtite Salisburgēſi obtigit

Quâquè ingens vaſto ſe voluit Viſtula fluctu,
Atque hinc Sarmaticos fines, hinc amnè ſonoro
Teutonicos radit medijſque interluit Vndis
Saxosùm ſtrepitans. Tum quâ per florida Regna
Per pingues campos fluuio Viſurgis amœno
Lætus abit. Quâquè immenſus dilabitur Albis,
Et latè Hercinios fœcundat gurgite ſaltus.
Omnia tu propius luſtras, ac vndique miris
Regnantum Heroum ſtudijs, ſimul hoſpite tecto
Acceptus, ſimul Aulai penetrale receſſu
Paſſim epulis, dapibuſue palam cum Regibus ipſis
Accubuiſſe datum, tanta & monumenta referre.

Leopoldus I. Auguſtus Romanorú Imperator peramàter ſuſcipit, ac multiplici deluſtratâ Europâ inito ſermone ſuum quoq; animum propenſiſsmũ Marchioni oſtẽdit. Idem fit ab Eleonora Imperatrice Matre Cæſaris, quę ipſum Marchionem (quod decus perrarum eſt) ad hortos Cęſareos ſępe amiſit.

Ipſe quoque, Arctoo latè qui præſidet Axi,
Magnanimus Cæſar te Maieſtate ſerenâ
Excipit, ac rarum fando teſtatur amorem.
Sic pronà acceptat, ſic ipſa Auguſta morari
Affatu dignata ſuo, quin ſæpè ſuperba
Auſtriadum tempe lenimina grata laborum,
Queis fata Imperij moles, Arctoaque Regna,
Dat luſtrare oculis, dat per lætiſſima cultu
(Qui præcelſus honos à ſummâ Heroide rerum)
Aut vnâ ſtare, aut leni procedere paſſu.

Mox tota Auſtria, Pannonia. & adiacẽtes prouincię perluſtrantur: ac compendiario itinere per Alpes Tridẽtinas Italiá petit. Poſt Venetiis, & Mantua cum multo honoré acceptiſque donis colluſtrata Florentiam redit.

Mox & Pannoniæ ſedes hirtique Geloni
Semifero cultu, formâque horrente Agathyrſi,
Marcomanique, Getæquê, truceſquè in prælia Daci,
Vaſtique Illirici fines, forteſque Liburni
Viſuntur latè. Tum magnum verſus ad Iſtrum,
Quâ tractu propiore ſoli Saturnia Tellus
Auſonidum petitur per ſaltibus obſita teſqua,
Perquè arces paſſim denſas, per & Oppida denſa.
Tentonicaſque alpes Atheſim contingis amœnum.
Hinc Venetam Oceani medijs in fluctibus Vrbem,
Euganeoſquè ſinus, ac priſcæ mænia Mantus
Acceptis paſſim ſtudijs, ac munere Regum
Inuiſis, Ligureſque ſimul, ſimul AEſaris arua;
Et tandem amplexu patrio, amplexuquê tuorum

Poſt

Poſt tot terrarum tractus, tot & æquora Ponti
Incolumi reditu te Floræ ad mœnia ſiſtis.
Atque hic extemplo mage iam mage didita Virtus
Efferri; iam magna tui crebrèſcere fama;
Vis præcelſa animi, cultus Heroa per omnes
Acta ætas, ipſumque decus Geniale iuuentæ,
Et vigor eloquij felix, & tot tibi regnis
Priuato ſic partus honos, ſic gratia Regum,
Tot quoque muneribus dona accumulata ſuperbis.

Atq; hic quotidie dũ Marchionis nomen, ac præſtãtiſſima Virtus magis, magiſquè celebratur; ac per id tẽpus Philippus IV. Rex Catholicus obijſſet iuſſu magni Hetruriæ Ducis ad Carolum II. Catholicũ Regem, vt ſuo nomine mœrendi, & congratulandi officia perſoluat, mittitur.

Interea occiduo cum iam Rex maximus Axe,
Qui latè Heſperijs, latè dominatur & Indis,
Heu mæſtâ Lacheſi, fatoque inſtante ſupremo
Occidit, & tanto perculſa eſt funere Tellus.
Ipſe adeo Rex Tyrrheno de ſanguine Regum
Ingens ſceptrorum ſeu laus, ſeu Gloria Ferrans,
Qui procul Heſperiæ pro ſe ſit nuntius Aulæ,
Qui conſanguineo perſoluat mæſta dolori
Muna, quiquè ſuo lectus mærore loquatur,
Ac tot ſceptrorum hæredi, tot & vndique Regnis
Impoſito Regi fauſtos ex Æthere Diuos,
Ac Pylijs annis exoptet longius æuum.
E magno Cœtu Primorum Heroibus altis
Vnum te fandi ſumma hæc ad munia legit.

Succincta noui itineris, & onuq pompæ deſcriptio. Balius Hieronymus Seracinellus. Ludouicus Giraldus, Ferdinãdus Alexander Gondus, Philippus Pãciatichus omnes alto ſplendore natalium cõſpicui cũ Marchione honorarij comites diſceddũt. Multiplices ad varios vſus, & obſequia miniſtri ſequũtur, tã multi famuli, ac pediſſequi pullo omnes habitu diſcreti.

Ergo ardens animis, & tanto munere lætus,
Nec non excelſo par ipſe futurus honori
Continuò Regum quæ grandi debita luxu
Cuncta paras. Iuuenum Primos è ſtirpe ſuperbâ
Tyrrhenum adſiſcis comites, ſocioſque laborum;
Atque alios, alioſque inſigni ætate miniſtros,
Qui proni obſequio, & cuncti ſua munera norint.
Tum longâ famulùm ſerie, longo agmine Pompæ
Carpis iter; Nec te Nemeæi ſyderis ortus,
Nec quæ dira polo ſignis lethalibus ardet
Siria flamma, ipſiue tenent flagrantibus aruis
Immiſſi ſoles. Iuuat indulſiſſe labori,
Quem patriæ, & Patrio dulce eſt impendere Regi.

Iam fines Italos, ac Gallæ Doridis æquor,
Ipſaque Aquitanis emenſus ſaltibus arua,
Sydereas cautes, nimboſæ horrenda Pyrenes
Exuperas iuga. Tùm crebris pulcherrima Regnis
Accipit Heſperia, occidui Domus hoſpita Phœbi
Heſperia, ardentem quæ feris ignibus axem,
Et ſera à toto labentia ſydera Cœlo

Paucis Hiſpania cõmẽdatur, præcipue Mauritum Vrbs caput Regni à ſuperbo ſplendore, qui in ipſa Regia, & Sacris, & Procerum ædibus magnificè apparet; item à delicioſa planitie quã pratum Hiſpani vocant.

Ipſa ſuo latè pelago capit, ipſa ſub vndis
Aurato Solem thalamo, ſoliſque iugales
Sub rupe æquoreâ præſepibus accipit altis.
Hinc, ac hinc crebræ paſſim ſe collibus arces,
Crebræ Vrbes, & adhuc æuo fundata Quiritum
Se multa aereis oſtentant rudera ſaxis.
Iamquè oculis coram ſedes lætiſſima Regum
Vrbs magnæ Heſperiæ caput, vnde Aurora ſubacto
Fert nunc iura mari, fert omnis Trinacris Ora,
Parthenopequè, Afriſque Thetis Sardoa ſub vndis,
Ac regnata ferunt varijs ſub finibus arua.
Ipſaque Memnonijs opibus; gaziſque refulgens
Regia tota, parique eductæ ad Sydera ſumptu
Diuorum apparent ſedes, celſique Penates
Primorum Heſperiæ. Longo ſpatioſa receſſu
Planities gelidis lenè aſpirantibus auris
Sæuire æſtiuas flagranti ſydere luces,
Hibernaſque vetat tepido frigeſcere Sole,

Nouo, & raro honore ab Introductore Regio in Aulam, & Domum ducitur. Curru Regio ipſam ad Aulã inuehitur. A Rege, & Reginã Matre Regnante, ac ſummis Regni Proceribus cum raræ laudis teſtimonio amanter auditur, ac dimittitur.

Conuentu Procerum ſtatio celebrata ſuperbo,
Regifico intereà luxu, cultuque receptus
Primus Tyrhenûm, quos Aula accepit Ibera,
(Quæ ſummo Heroi Ferranti gloria cedit.)
Quadriiugo Regis curru Penetrale ſub altum
Inueheris; Series poſt ipſa inuecta quadrigis
It procerum denſa, ac latè poſt agmine longo
Omnis conſequitur pullo comitatus amictu.
Aſt ipſe in ſolio iam Rex ſublatus auito
Cui tenera in toto Maieſtas plurima vultu,
Auguſtique animi ſpirant, iam lumine ſacro,

Syde-

Sydereiſque oculis effulget Regius ardor,
Ipſaque nunc Atauos Reges, nunc robur Auorum,
Et totum Patrem viuax promittit imago;
Audit te placidè, ſeu tanto in funere luges,
Seu ſua Regna ſibi, ſceptra & gratare ſuperba.
Nec non quæ rebus Regina incumbit Iberis,
Vnaquè tot populos, tot NATI maxima Regna,
Totque regit Sceptra, ac paribus tutatur habenis,
Hetruſci Regis cognato prona dolori,
Mærorique vacat, magni & ſolatia luctus
Tyrrhenûm vota in NATI fælicia Regna
Accipit obſequio Regis lætata propinqui,
Ac te iam multo lætum dimittit honore.
Quin ſummi Procerum, qui Regni ad munia lecti,
Primoreſque alti ſtudijs inſignibus omnes
Propendent placidi, ac rarum teſtantur honorem,
Seu primùm, ſeu digreſſu venerare ſupremo.
Poſt operum moles, ac ipſi Sacra quieti,
A grauibus ſceptri curis, denſoquè labore,
Heſperiæ aſpectas monumenta inſignia Regum;
Quæ nil, ſi Latium ſpectet, priſciuè Quirites,
Aut arti egregiæ, aut opibus ceſſiſſe Latinis
Mirentur taciti. Nam quà tu lumina voluis,
Subiecta Auroræ collucent omnia donis.
Hùc Indus gemmas, hùc Ganges præbuit aurum.
Nil prima arte vacat. Seu picto animoſa colore,
Seu viua Eoo ſpirant ſimulacra ſub auro,
Parietibus quoque vita ſuis; Ipſique tapetes
Vero venatu, veris latrare Moloſſis,
Et viui apparent lacerari morſibus apri.
Nuſquam ver, nuſquam Zephyris felicibus aura,
Floſuè æternus abeſt, aut fonte educta perenni
Aeriùm ſaliens arguto murmure lympha.
Hæc poſtquam propius miratus Regia tecta,
Primaſque Heſperiæ luſtraſti ex ordine ſedes;
Primorum Italiæ ingenti deductus honore

Villæ Regiæ, quæ ibi Eſcuriales Aurã quiæ, & aliæ cum nullo ſtylo ſat dignè pro magnificẽtia cõprehendi poſſint, breuiſſimà laude celebrantur.

Regales

Diſcedentem Vrbe Regiâ Madrito Eques Caſtilionius Comes Trotti aliiq; proceres Itali ſuis inuecti quadrigis honoris, ac officii causâ ad mille, & quingé os paſſus comitâtur. Poſt iſdem itineribus in Hetruriâ Piſas, vbi tunc Magnus Hetruriæ Dux ob hiberni Cœli temperiem, & venationes degebat, reditur.

Regales Arces, Auguſtaque mœnia linquis.
Iamquê iter ingrediens rurſus per nota viarum
Procedis ſpatia, ac prærupta ſaxa Pyrenes,
Infuſamque iugis hyemem, nimboſque ſonantes
Aereo aſcenſu ſuperas; paſſimque recurſant
Iidem ſyluarum tractus, iiſdem obuia ripis
Flumina. Aquitanis iam rurſum collibus arces,
Et caput ipſa loci magno prætenta Garumnæ
Burdigala apparet miti placidiſſima Cœlo,
Vrbs antiqua opibus florens, ac vbere glebâ:
Tum latices iterum Rhodani, Taurinaquè lætus
Aſpectas Regna. Hinc patriâ te maximus vndâ
Accipit Eridanus. Poſt Thuſcis redditus aruis;
Dum ſors Alphæos Brumali ſydere ſaltus
Venatu exerces, Cœli eſt dum cura ſalubris;
Tyrrhæo Regi Piſarum mœnibus altis
Te magno Heſperiæ cumulatum ſiſtis honore.

FINIS.

QQ 95 8630

4061.25
2

LP